

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булгакова Н.Ж. Учите детей плавать. – М.: ФиС, 1997. – 105с.
2. Вильне Курт. Плавание для начинающих: Пер. с нем. – М.: Знание, 1991. – №4. – с. 86-190.
3. Глазирін І.Д. Плавання: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 520с.
4. М.С. Дубовис, Ю.О. Корот Ігри та ігрові вправи для початкового навчання плавання: Посібник для вчителя. – К.: Рад. Шк., 1991 – 144с.
5. Іваськів С.М. Теорія і методика викладання плавання. Навчально-методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та вчителів фізичної культури. – Тернопіль, 2011. – 108с.
6. Корот Ю.О. плавцям-початківцям ігри та ігрові вправи на воді. Дошкільне виховання. – 1989. – №5. – с.59.
7. Кистяковський І.Ю. Рекомендації по методиці навчання дітей плавання. – М., «Физкультура и спорт». – 1976, вып.1 – с.46-52
8. Кистяковський І.Ю. Рекомендації по методиці навчання дітей плавання. – М., «Физкультура и спорт». – 1976, вып. 2 – с.47-55
9. Скалій О.В. Азбука плавання для дітей та батьків: Навчальний посібник. – Тернопіль.: Астон. – 2003. – 102с.
10. Шиян Б.М. теорія і методика фізичного виховання школярів, частина 1. Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2001. – 272с.

Сорока О.

Науковий керівник – Боднар Я. Б.

**ВИХОВАННЯ ІНТЕРЕСУ ШКОЛЯРІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ
ВПРАВАМИ**

Виховання інтересу школярів до занять з фізичного виховання – одна з найскладніших проблем педагогіки та педагогічної психології. Досвід практичної діяльності вчителів свідчить, що системи управління пізнавальною діяльністю учнів є важливим. Потреба у наукових розробках цієї проблеми визначається також відсутністю досліджень, самостійним предметом яких є проблема управління діяльністю учнів у процесі навчання, а також потребами педагогічної практики, у якій не знаходять реалізації як загальна теорія управління, так і теорія пізнавальної діяльності та пізнавальних процесів, що позначається на продуктивності роботи як учнів, так і вчителів.

Пізнавальний інтерес як важливе особистісне утворення та характеристика навчального процесу завжди у центрі уваги педагогів. Сьогодні він розглядається як рушійна сила активізації навчання, розвитку пізнавальної активності учнів, важливий напрям підвищення ефективності навчальної діяльності. На даний час змінилися соціальні чинники, так і особливості сучасного стану системи освіти, педагогічної науки в Україні. За таких обставин підвищується значення теоретичних аспектів розвитку пізнавального інтересу з урахуванням потреб сьогодення [4].

Аналіз літератури з проблеми виховання у школярів позитивного ставлення до занять фізичною культурою показав, що спеціальних досліджень у такому її формулюванні не було. Ставлення школярів до занять фізичною культурою вивчалось в основному в комплексі з іншими проблемами. Це призвело до того, що й до цього часу залишається не визначеним місце позитивного ставлення до занять фізичною культурою в мотиваційній сфері школярів. Не були вивчені умови підвищення ефективності роботи шкіл з формування в учнів компонентів позитивного ставлення до занять фізичною культурою. Залишається не до кінця вивченою й вікова динаміка позитивного ставлення учнів до занять фізичною культурою та його вплив на фізичну підготовленість підлітків [5].

На сучасному етапі розвитку шкільної освіти проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів набуває важливого значення. Виконання такого роду завдань стає можливим тільки в умовах активного навчання, яке стимулює розумову діяльність учнів. Активне навчання, яке здійснюється за допомогою відповідних традиційних методів, прийомів і засобів та організаційних форм навчання, сприяє формуванню пізнавального інтересу до здобуття знань та до навчальної діяльності.

За цих обставин інтерес є одним з найважливіших стимулів до вчення та пізнання нового, оскільки під його впливом розвивається інтелектуальна активність, удосконалюється пам'ять,

загострюється увага, сприйняття, підвищується увага, зосередженість. Дія інтересу виявляється й у вихованні морально-вольових якостей, у розвитку особистості в цілому [3].

Мета дослідження – визначити фактори, які обумовлюють формування інтересу до занять фізичною культурою у школярів.

Для досягнення визначеної мети передбачалося виконання таких теоретичних та практичних завдань:

1. З'ясувати привабливі сторони та мотиви формування інтересу учнів шкіл до занять фізичною культурою та спортом.

2. Проаналізувати фактори, які впливають на формування інтересу до занять фізичною культурою та спортом у школярів в процесі навчання.

Інтерес — це усвідомлене позитивне відношення до чого-небудь, що спонукує людину проявляти активність для пізнання об'єкту, що цікавить. У психології інтерес характеризують рядом певних якостей: широта (коло інтересів людини), глибина (ступінь інтересу до будь-якого об'єкту), стійкість (тривалість збереження інтересу до будь-якого об'єкта), умотивованість (ступінь свідомості або випадковості інтересу), дієвість (прояв активності для задоволення інтересу) [1].

Пізнавальний інтерес— це найвищий позитивний мотив учіння школярів. Разом з цим необхідно враховувати таку психологічно-особистісну рису як активність як властивість змінювати навколишню дійсність відповідно до власних потреб, поглядів та цілей [2].

Пізнавальний інтерес визначає позитивне відношення учня до навчання в цілому і до вивчення окремих предметів. Проблема формування пізнавальних інтересів школярів у процесі навчання була предметом ґрунтовних педагогічних досліджень, зокрема у працях фахівців з методики навчання фізичного виховання. Пізнавальний інтерес постає як вибіркова спрямованість особистості на здобуття знань у певній предметній галузі; як дієвий мотив навчання і навчальної діяльності та стійка риса характеру учня.

Проблема пізнавального інтересу як певної спрямованості особистості людини взагалі не може розглядатися без аналізу її індивідуальних і вікових особливостей. Психологами встановлено, що стійкі пізнавальні інтереси починають формуватися саме в середньому підлітковому віці і найбільшою мірою проявляється у період навчання дитини в школі. Переконавання та інтереси, зливаючись в одне ціле, створюють у підлітків безпосередній інтерес до навчання, підвищений емоційний тонус і визначають ставлення до навчальної діяльності. За цих обставин педагогічний ефект виявляється позитивним тоді, коли навчання задовольнятиме пізнавальні інтереси учнів, коли процес навчання пов'язане з планами та потребами учня. За цих обставин знання набувають для школярів й особливо для старшокласників певного сенсу як необхідна й важлива умова підготовки до самостійного майбутнього життя.

Механізм пізнавального інтересу значно складніший, ніж просто відповідь на зовнішній подразник. Зазвичай, не все нове, що зустрічається людині у навколишньому житті, стає предметом його інтересу, бо пізнавальна спрямованість учня носить вибіркового характеру. Коли ті або інші поняття, предмети або явища уявляються важливими і такими, що мають життєву значущість, тоді учень із захопленням ними займається і відповідно старається все це ґрунтовно вивчити. Інакше інтерес учня буде випадковий, поверхневий [3].

Інтереси учнів до уроків фізичної культури відрізняються достатньою різноманітністю: прагненням зміцнити здоров'я, сформувати тіло, розвинути фізичні й психічні якості (волю і т.д.). Важливо відзначити, що інтереси дівчат і хлопчиків також відрізняються. Дівчата частіше бажають формувати гарну фігуру, розвивати гнучкість, удосконалювати добірність рухів, ходу й т.п. Хлопчики, як правило, прагнуть бути сильними, витривалими, прудкими і спритними [1].

Також розвивати інтерес в учнів до занять фізичними вправами можна застосовуючи нестандартні уроки – заняття, структурування змісту й форми яких викликає інтерес в учнів, сприяє їх оптимальному розвитку та вихованню. З одного боку, вони активізують пізнавальну діяльність школярів, вимагають від них суб'єктивної відповідальності за результат заняття, змушують до самостійності, а з іншого, – сприяють створенню емоційного тону на занятті, утворенню позитивного психологічного мікроклімату при стосунках з учителями та однокласниками.

Застосування ігор та змагань має важливе практичне значення. Ефективність їх полягає не тільки в удосконаленні та розвитку необхідних рухових навичок, але й наданні заняттю

більш емоційного характеру, що сприяє підвищенню результативності та щільності уроку. Враховуючи вікові особливості школярів, необхідно так організовувати заняття фізичною культурою, щоб вони проходили на високому емоційному фоні та приносили задоволення від самого процесу навчання.

Заняття з елементами спортивних ігор викликають потужне емоційне збудження, яке досить повільно зникає. Навпаки, на заняттях гімнастикою учень має зосередитися при виконанні вправи, тому емоційний потенціал уроку є низьким, що мало сприяє інтересу до нього. Тому для ліквідації дефіциту рухової активності протягом уроку необхідно додавати спортивні ігри, естафети та елементи рухливих ігор.

Проведення нестандартних уроків як ефективної форми організації навчально-виховної діяльності сприяє зацікавленому ставленню учнів до занять фізичною культурою. Суттєвим при побудові структури цього уроку є нетрадиційна форма організації учнів, індивідуальний підхід до школярів при проведенні розминки, нестандартна тематика проведення заняття. Нестандартні уроки збуджують інтерес до навчання, спираючись переважно на образне мислення, фантазію, уяву учнів. Головна мета цих занять – зруйнувати застигли штампи знань, умінь, навичок і привнести у педагогічний процес новітнє та емоційно зацікавлене ставлення до занять фізичною культурою, що недостатньо підвищує інтерес учнів до фізичної культури.[2].

Інтерес до фізичної культури є одним із проявів складної мотиваційної сфери. Мотивацію доцільно розрізняти як зовнішню (діяльність вчителя), так і внутрішню (власна усвідомлена діяльність учня), які в умовах педагогічного процесу є взаємопов'язаними. Інтерес до занять фізичною культурою формується за наявності внутрішньої мотиваційної діяльності учня, що є усвідомленим переживанням власної потреби у постійному вдосконаленні. Вона виникає лише в тому випадку, коли зовнішні мотиви (задоволення від самого процесу й умов занять фізичною культурою, від характеру взаємин під час занять з учителем тощо) і цілі, які ставить учитель, відповідають можливостям учня і є для нього оптимальними, а також коли учень під керівництвом учителя починає усвідомлювати власну відповідальність за їхню реалізацію [2].

Привабливість фізичної культури має й характерні вікові риси. Молодшими школярами, насамперед, керує інтерес до рухової активності взагалі (на основі первинних мотивів). Вони й без уроків фізичної культури люблять бігати, стрибати й гратися.

Підлітки займаються фізичними вправами, використовуючи мотиви, пов'язані з розвитком особистості (вторинні мотиви). Наприклад, ними рухає бажання бути схожим на якого-небудь «героя», який є їхнім кумиром, еталоном для наслідування, або розбудовувати обсяг м'язової маси для того, щоб мати авторитет серед певного кола людей [1].

Старшокласники на перше місце ставлять мотиви, пов'язані з їхніми життєвими планами. Їхнє заняття фізичними вправами в першу чергу викликане метою підготувати себе до конкретної майбутньої професійної діяльності.

Формування мотивації інтересу до занять фізичною культурою відбувається за умов:

Організація процесу навчання має, насамперед, спонукати школярів до самостійної, пізнавальної діяльності, щоб вони побачили, усвідомили і зрозуміли причинно-наслідкові зв'язки, могли оцінити ті чи інші факти і явища дійсності.

Спираючись на фізіологічні та психологічні властивості дітей, учитель будує заняття, органічно поєднуючи загально-педагогічні методи навчання та новітні освітні технології.

Самостійність школярів пов'язана із визначенням об'єкту пізнання, засобів діяльності, її здійснення без участі дорослих та за допомогою зовні, що вимагає активності. Тому пізнавальна активність і самостійність є невід'ємними складовими цілісної особистості. Джерелом пізнавальної діяльності і самостійності є потреби школярів у набутті знань, оволодінні засобами навчально-пізнавальної діяльності, в самоутвердженні та самовираженні. Задоволення одних потреб веде до виникнення інших. При цьому головне завдання вчителя - стимулювати формування цих потреб, що вимагає створення в навчанні умов, які спонукають учнів до активної самостійної діяльності.

Активність пізнавальної діяльності учнів потребує використання різних методів, способів, форм навчання, які стимулюють школярів до виявлення активності і самостійності. Для цього необхідно, щоб об'єкт пізнання був залученим до сфери діяльності школяра, і діалектична взаємодія між ними створювала б умови прояву активності і самостійності особистості [2].

Висновки

- пізнавальна активність учнів включає, крім навчання та виховання, також їхній різнобічний розвиток;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності веде до суттєвих змін у житті особистості, в її свідомості, до новоутворень в інтелектуальному і моральному розвитку, тобто сприяє становленню учня як індивідуальності;
- кожен урок повинен сприяти розвитку пізнавальних інтересів учнів, формування навичок самостійного поповнення знань.
- необхідно враховувати вікові та статеві особливості учнів при вихованні у них інтересу до занять фізичними вправами, тому що мотиви до занять фізичними вправами в різні вікові періоди та в хлопчиків і дівчаток різні.
- широкі можливості для підвищення в дітей інтересу до занять фізичними вправами полягають у внесенні чогось нового при заняття фізичними вправами, що не абияк піднесе інтерес учнів;
- організація пізнавальної діяльності учнів також формується шляхом надання їм більшої самостійності, творчої ініціативи, через ускладнення (у межах доступного) пізнавальних задач, що вимагають застосування набутих знань і навичок в різних змінних умовах навчальної діяльності.
- необхідною умовою формування інтересу до уроків фізичної культури є надання учням можливості показати свої можливості та здібності. Чим активніші методи навчання, тим легше зацікавити учнів. Цікавою для них є та робота, котра вимагає постійного напруження. Легкі завдання не викликають інтересу. Подолання труднощів навчальної діяльності — важлива умова виникнення інтересу до неї. Проте трудність навчального матеріалу приводить до підвищення інтересу лише тоді, коли ця трудність посилює і її можна подолати. У протилежному випадку інтерес швидко падає.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гогунів Е.Н., Март'янов Б.И. Психология физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. - М.: Издательский центр «Академия», 2000. -288с.
2. Ковалевська О. Л. Формування інтересу учнів загальноосвітньої школи до занять фізичною культурою. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 3. – С. 54–57.
3. Кузьменко О.С., С. П. Величко. Формування пізнавального інтересу старшокласників з фізики за допомогою інформаційних технологій // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету. Серія педагогічна. – Вип. 15. С. 74–76
4. Педагогіка: учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / В .А. Слостенин, И.Ф. Исаев, А.И. Мищенко, Е.Н. Шиянов. – М., 1998. – 493с.
5. Кузьменко О.С., С. П. Величко. Формування пізнавального інтересу старшокласників за допомогою інформаційних технологій // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету. Серія педагогічна. – вип.. 15. С. 74–76

Кулина С.

Науковий керівник – доц. Омеляненко В. Г.

РОЗВИТОК РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР

Актуальність. Зміцнення та збереження здоров'я учнів, підвищення рівня їх рухової підготовленості є одним із завдань, які гостро стоять перед українським суспільством. Наявність негативних тенденцій погіршення стану здоров'я школярів вимагає пошуку нових шляхів підвищення рівня їх рухової активності з метою зміцнення та збереження здоров'я, підвищення працездатності, підвищення опірності організму до несприятливих умов навколишнього середовища та підтримання на високому рівні фізичних і психічних можливостей.

У науково-методичній літературі підкреслюється, що проблема розвитку рухових здібностей і контролю за їх рівнем є однією з центральних у системі фізичного виховання [2, 3, 5, 6, 8].. Науковці М.М.Борейко, С.В.Сембрат та інші вказують, що удосконалення процесу